

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Коробчук О. Сорочинська О.

Кафедра зоології Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Сучасна екологічна ситуація в Україні, яку можна охарактеризувати як кризову, є наслідком споживацького ставлення суспільства до природного середовища. Бурхливий розвиток науки і техніки, а особливо інноваційних зберігаючих технологій не в змозі покращити екологічну ситуацію та подолання екологічної кризи. У цій ситуації вагоме значення має екологічна освіта, а особливо підростаючого покоління. Незважаючи на те, що в останній період екологічній освіті приділяється значна увага, часто забувають про її практичний аспект у формуванні екологічної свідомості, екологічної культури, екологічної поведінки і відповідальності.

Належне здійснення екологічної освіти і виховання учнівської молоді та організація позакласної еколого-натуралістичної роботи потребує удосконалення навчально-методичної підготовки майбутніх учителів біології під час навчання у вищому закладі освіти, готових не лише до забезпечення поінформованості школярів щодо тих чи інших екологічних проблем, а й формування у них активної життєвої позиції, ціннісного ставлення до всього живого, відповідальності за збереження стабільності біосфери.

Аналіз наукових джерел останніх років показав, що питання екологічної освіти та виховання дедалі більше висвітлюють у наукових дослідженнях і працях вітчизняні та зарубіжні педагоги і психологи, а саме: С.Д. Дерябо, Е.В. Гірусов, А.М. Захлєвний, І.А. Зязюн, В.С. Крисаченко, Л.Б. Лук'янова, Н.А. Негруца, Т.С. Нінова, Г.П. Пустовіт, І.Т. Суравєгіна, М.С. Швед, В.А. Ясвін та ін.

Проблеми підготовки студентів до проведення позакласної роботи із природничих дисциплін свого часу розглядали В.С. Капустін та К.А. Нюморжанова (фізика), А.С. Сванідзе (хімія), М.Н. Панкіна (біологія).

Не зважаючи на це залишається недостатньо розроблене питання підготовки майбутнього вчителя біології до позакласної еколого-натуралістичної роботи з учнями основної школи.

Метою нашої статті є розкриття сутності підготовки майбутнього педагога-біолога до цього виду роботи.

Під час навчання на природничому факультеті студенти вивчають велику кількість дисциплін біологічного характеру, але ці знання безсистемні і недостатні для організації на належному рівні позакласної еколого-натуралістичної роботи у школі.

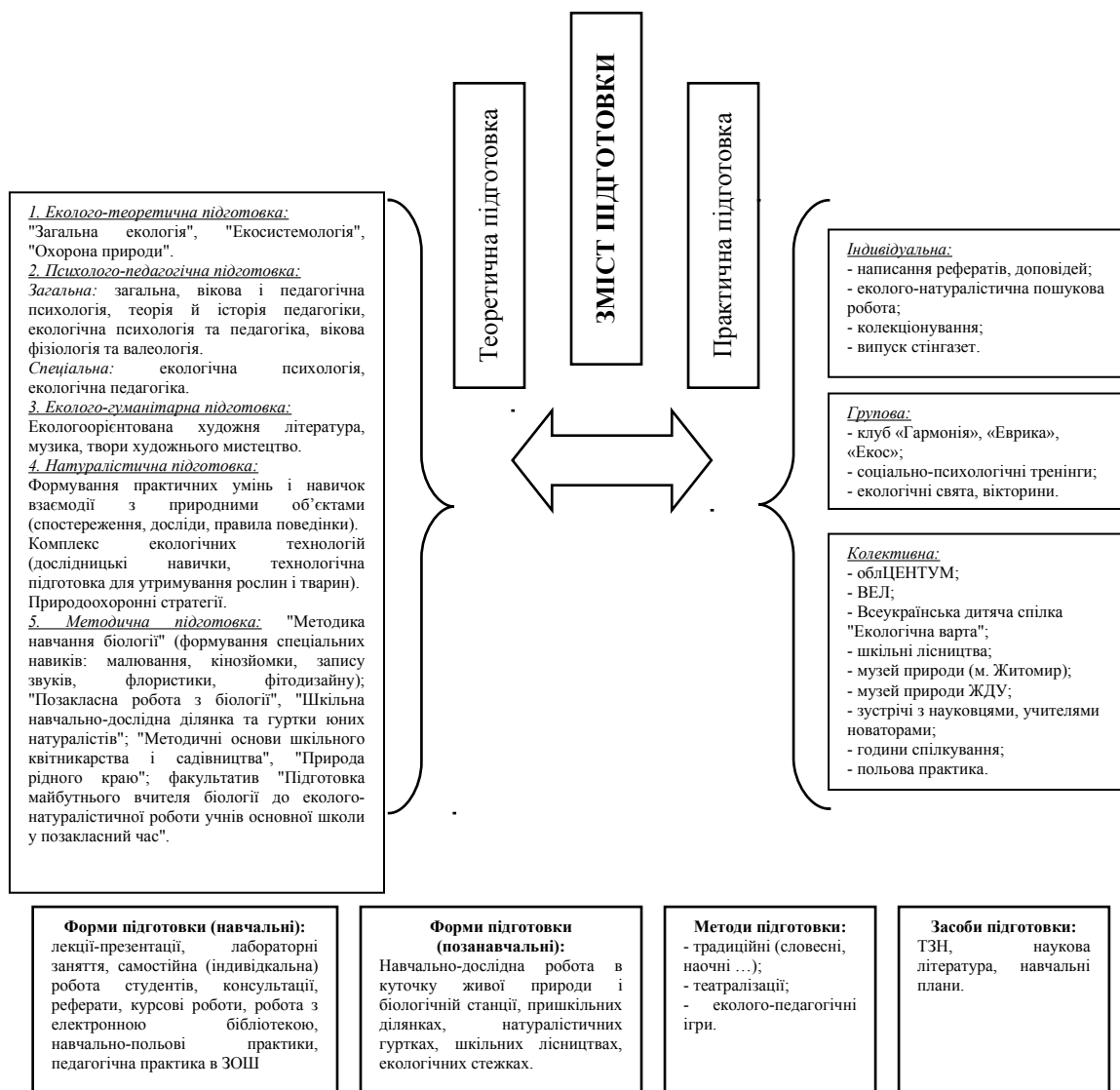
У межах нашого дослідження було проведено анкетування студентів третього курсу, яке засвідчило недостатній рівень знань про методи, форми і види організації цього виду роботи у школі. Також студенти вважають, що рівень їхньої підготовки до організації позакласної еколого-натуралістичної роботи у школі є низьким. Вони зазначили, що в неповній мірі ознайомленні з новими видами еколого-натуралістичної роботи учнів у школі, методикою їх організації та відсутністю практичних розробок для проведення цієї роботи.

Враховуючи усі недоліки у підготовці майбутніх учителів біології ми впровадили в навчальний процес факультету авторський курс "Підготовка майбутнього вчителя біології до позакласної еколого-натуралістичної роботи з учнями основної школи" обсягом 36 годин та розробили модель підготовки студентів до цього виду роботи з учнями основної школи.

До структури курсу ми включили перелік лекцій, практичних занять, самостійні та індивідуальні завдання, які сприяють ефективній еколого-натуралістичній підготовці студентів.

Розроблена нами модель підготовки розкриває особливості структури (з яких елементів та етапів складається процес підготовки), послідовність, зв'язок цих елементів і в

цілому особливості конструювання змісту даної підготовки (рис. 1). На нашу думку, підготовка майбутнього вчителя біології до позакласної еколого-натуралістичної роботи повинна відбуватися двома шляхами: теоретичним і практичним із використанням різноманітних форм підготовки (навчальні і позанавчальні), методів та засобів.

Рис. 1. Модель підготовки майбутніх учителів біології до позакласної еколого-натуралістичної роботи з учнями основної школи

Розроблений курс і модель підготовки студентів до позакласної еколого-натуралістичної роботи з учнями основної школи дозволяє значно поліпшити умови підготовки, активізувати навчальний процес, творче використання здобутих знань, інтелектуальних умінь і навичок на практиці, створити умови, які забезпечують самореалізацію творчих здібностей майбутніх учителів біології у процесі проведення цього виду роботи з учнями основної школи.

У результаті наукових досліджень нами було розкрито сутність підготовки майбутнього вчителя біології до позакласної еколого-натуралістичної роботи з учнями основної школи. Також обґрунтовано необхідність впровадження у навчальний процес природничого факультету курсу "Підготовка майбутнього вчителя біології до позакласної еколого-натуралістичної роботи з учнями основної школи" та розробленої моделі підготовки студентів до цього виду роботи з учнями основної школи.

Перспективи подальших розвідок із зазначеної проблеми потрібно спрямувати у напрямку дослідження рівня сформованості екологічної культури та свідомості у студентів біологічних спеціальностей.